

04/27

Hospodaření Hutnické zaměstnanecké pojišťovny s prostředky vybíranými na základě zákona na všeobecné zdravotní pojištění

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2004 pod číslem 04/27. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ JUDr. Jiří Drábek.

Cílem kontroly bylo prověřit účelnost a hospodárnost vynakládaných finančních prostředků na provoz, pořízení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku a financování zdravotní péče a postup Hutnické zaměstnanecké pojišťovny při výběru pojistného.

Kontrolováno bylo období od roku 2001 do konce roku 2003, v případě věcných souvislostí i období předcházející a období do ukončení kontroly.

Kontrolu provedla skupina kontrolujících NKÚ z územního odboru severní Morava v období od srpna 2004 do března 2005.

Kontrolovanou osobou byla Hutnická zaměstnanecká pojišťovna se sídlem v Ostravě.

Proti kontrolnímu protokolu podala kontrolovaná osoba námitky, které byly vypořádány vedoucí skupiny kontrolujících rozhodnutím o námitkách ze dne 21. 3. 2005.

Proti rozhodnutí o námitkách podala kontrolovaná osoba odvolání. O odvolání rozhodl senát NKÚ usnesením č. 04/27/30 ze dne 28. 4. 2005.

S e n á t NKÚ (ve složení: JUDr. Jiří Drábek – předseda, JUDr. Eliška Kadaňová, Mgr. Zdeňka Profeldová, Ing. Petr Skála a Ing. Ladislav Zeman – členové) na svém zasedání konaném dne 28. 4. 2005

s c h v á l i l usnesením č. 04/27/31

k o n t r o l n í z á v ě r v tomto znění:

I. Úvod

Hutnická zaměstnanecká pojišťovna (dále jen „HZZP“) byla zřízena ke dni 1. 10. 1992 rozhodnutím Ministerstva práce a sociálních věcí ČR ze dne 28. 9. 1992, č. j. 23-22176/92-5, podle zákona č. 280/1992 Sb., o resortních, oborových, podnikových a dalších zdravotních pojišťovnách. HZZP byla dne 1. 12. 1992 zapsána do obchodního rejstříku vedeného Krajským obchodním soudem v Ostravě jako právnická osoba, která v právních vztazích vystupuje svým jménem, může nabývat práv a povinností a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících.

HZZP je ve smyslu platných právních předpisů nositelkou veřejného zdravotního pojištění pro pojištěnce, kteří jsou u ní zaregistrováni; hospodaří s vlastním majetkem a s majetkem jí svěřeným.

Rozsah činnosti, zaměření zdravotní politiky, organizační strukturu, postavení a činnost správní rady, dozorčí rady, ředitele HZZP a zásady hospodaření upravoval v období od 4. 3. 1996 do 3. 7. 2003 statut HZZP, schválený Ministerstvem zdravotnictví (dále jen „MZ“) dne 4. 3. 1996. Dnem 4. 7. 2003, na základě schválení MZ, nabytí účinnosti nový statut HZZP, který výše uvedený statut nahrazoval. Orgány HZZP jsou správní rada, dozorčí rada a ředitel HZZP.

Organizační strukturu HZZP tvoří ústředí HZZP, pobočky HZZP a nižší organizační jednotky (expozitory). Teritoriální pracoviště nemají vlastní právní subjektivitu a vykonávají činnost jménem HZZP.

V kontrolovaném období dosáhly příjmy a výdaje základního fondu zdravotního pojištění HZP celkových hodnot uvedených v následující tabulce. Základní fond zdravotního pojištění slouží především k úhradě zdravotní péče hrazené z veřejného zdravotního pojištění a k přidělení do provozního fondu ke krytí nákladů na činnost zaměstnanecké pojišťovny. Zdrojem základního fondu jsou především platby pojistného na veřejné zdravotní pojištění.

Údaje o příjmech a výdajích základního fondu zdravotního pojištění HZP v kontrolovaném období: (v tis. Kč)

	Rok 2001	Rok 2002	Rok 2003
Příjmy	3 698 811	3 953 846	4 427 429
Výdaje	3 507 937	3 983 492	4 424 538
Zůstatek bankovních účtů k 31. 12.	597 200	566 818	566 438

Zdroj: Výroční zprávy HZP za roky 2001, 2002 a 2003.

Poznámka: Právní předpisy uváděné v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění platném pro kontrolované období.

II. Skutečnosti zjištěné při kontrole

II.1 Postup HZP při tvorbě a čerpání rezervního fondu

II.1.1 Tvorba rezervního fondu

HZP při tvorbě rezervního fondu v letech 1996 až 2001 nepostupovala v souladu s ustanovením § 18 odst. 1 zákona č. 280/1992 Sb. Podle uvedeného ustanovení byla HZP povinna přiděly do rezervního fondu provést z pojistného převodem části zůstatku základního fondu.

- V letech 1996 až 1998 HZP v rozporu s uvedeným ustanovením zákona za účelem doplnění rezervního fondu do jeho zákonem stanovené minimální výše převedla z fondu specifické zdravotní péče akcie v celkové tržní hodnotě 18 529 353 Kč.
- V letech 1999 a 2001 HZP v rozporu s uvedeným ustanovením zákona za účelem doplnění rezervního fondu do jeho zákonem stanovené minimální výše převedla z fondu investičního majetku akcie v celkové účetní hodnotě 5 420 000 Kč.

Např. v roce 2001 HZP realizovala přiděl do rezervního fondu ve výši 3 090 000 Kč převodem akcií v účetní hodnotě z fondu investičního majetku, jejichž celková tržní hodnota ke konci roku 2001 představovala pouze 83 121 Kč (tj. 2,69 % uvedené výše přidělu do rezervního fondu).

II.1.2 Výše prostředků rezervního fondu

HZP např. k 31. 12. 2001 evidovala v rezervním fondu finanční prostředky ve výši 55 899 441 Kč a 23 950 ks akcií v účetní hodnotě 23 950 000 Kč. Do rezervního fondu přidělila HZP uvedené akcie v rozporu s ustanovením § 18 odst. 1 zákona č. 280/1992 Sb. namísto přidělu finančních prostředků ze základního fondu. Tento postup HZP při tvorbě rezervního fondu měl vliv na reálnou výši prostředků rezervního fondu.

V účetnictví byly uvedené akcie oceněny jmenovitou hodnotou ve výši 1 000 Kč za akcii, přičemž tržní cena těchto akcií ke konci roku 2001 činila 26,90 Kč za akcii. Akcie evidované v rezervním fondu (23 950 ks) měly k datu účetní závěrky za rok 2001 celkovou tržní cenu 644 255 Kč, avšak jejich v účetnictví vykázaná hodnota byla 23 950 000 Kč.

Hodnota prostředků rezervního fondu při zohlednění tržní ceny akcií v tomto fondu umístěných dosáhla ke konci roku 2001 částky 56 543 696 Kč, přičemž příslušná, zákonem stanovená minimální výše rezervního fondu představovala 79 842 000 Kč, jak HZP uvedla ve své výroční zprávě. Výše rezervního fondu při zohlednění tržní ceny akcií byla tudíž nižší o 23 298 304 Kč než jeho zákonem stanovená minimální výše a dosahovala 70,82 %.

II.1.3 Čerpání prostředků rezervního fondu

V roce 2002 čerpala HZP prostředky rezervního fondu ve výši 23 950 000 Kč v rozporu s ustanovením § 18 odst. 1 zákona č. 280/1992 Sb. a v rozporu s ustanovením § 2 odst. 2 vyhlášky č. 227/1998 Sb., kterou se stanoví podrobnější vymezení okruhu a výše příjmů a výdajů fondů veřejného zdravotního pojištění zdravotních pojišťoven, podmínky jejich tvorby, užití, přípustnosti vzájemných převodů finančních prostředků a hospodaření s nimi, limit nákladů na činnost zdravotních pojišťoven krytých ze zdrojů základního fondu včetně postupu propočtu tohoto limitu.

HZP v roce 2002 převedla prostředky rezervního fondu představující cenné papíry (akcie) v účetní hodnotě 23 950 000 Kč do fondu investičního majetku.

II.2 Čerpání prostředků provozního fondu

A) HZP v roce 2003 čerpala prostředky provozního fondu v celkové výši **1 676 449 Kč** v rozporu s ustanovením § 3 odst. 2 písm. a) vyhlášky č. 227/1998 Sb. **na úhradu nákladů, které nesouvisely s veřejným zdravotním pojištěním.**

Uvedené náklady vynaložila HZP v souvislosti s prodejem akcií, které obdržela bezúplatným převodem na základě privatizačního projektu. Před prodejem těchto akcií schválila správní rada HZP záměr použít výnos získaný z jejich prodeje jako vklad do dceřinné obchodní společnosti, jejímž plánovaným předmětem činnosti bylo smluvní zdravotní pojištění a připojištění a další podnikatelská činnost. Náklady, které HZP vynaložila v souvislosti s prodejem akcií, nelze kvalifikovat jako provozní výdaje související s veřejným zdravotním pojištěním.

B) HZP v roce 2004 v rozporu s ustanovením § 3 odst. 4 písm. a) vyhlášky č. 418/2003 Sb., kterou se stanoví podrobnější vymezení okruhu a výše příjmů a výdajů fondů veřejného zdravotního pojištění zdravotních pojišťoven, podmínky jejich tvorby, užití, přípustnosti vzájemných převodů finančních prostředků a hospodaření s nimi, limit nákladů na činnost zdravotních pojišťoven krytých ze zdrojů základního fondu včetně postupu propočtu tohoto limitu, **snížila provozní fond o náklady ve výši 228 530 Kč vynaložené za právní služby, které nesouvisely s veřejným zdravotním pojištěním. Tyto právní služby byly HZP poskytnuty v souvislosti se záměrem HZP založit dceřinnou akciovou společnost.**

C) HZP v letech 2000 a 2001 čerpala prostředky provozního fondu ve výši **175 000 Kč** v rozporu s ustanovením § 3 odst. 2 písm. a) vyhlášky č. 227/1998 Sb. na úhradu projektu „Sdružení nezávislých lékařských praxí“, který měl charakter nehmotného investičního majetku. Podle citované vyhlášky měla HZP uhradit uvedený projekt z prostředků fondu reprodukce investičního majetku.

II.3 Zřizování jiných subjektů a poskytování majetkových vkladů

II.3.1 Založení Nadačního fondu prevence zdraví

HZP v roce 1998 založila Nadační fond prevence zdraví (dále jen „NFPZ“). Tento nadační fond byl zřízen za účelem financování zlepšené zdravotní péče nad rámec zdravotní péče hrazené z prostředků veřejného zdravotního pojištění formou preventivních zdravotních programů a příspěvků. Výše majetkového vkladu do NFPZ poskytnutého HZP činila 39 200 000 Kč. Předmětný majetkový vklad tvořil peněžitý vklad ve výši 5 000 000 Kč a nepeněžitý vklad ve výši 34 200 000 Kč, který představovalo 190 000 kusů akcií, které získala HZP na základě privatizačního projektu.

K poskytnutí peněžitého vkladu do NFPZ ve výši 5 000 000 Kč použila HZP finanční prostředky fondu zlepšení zdravotní péče. Jednalo se o prostředky plynoucí ze všeobecného zdravotního pojištění.

HZP porušila ustanovení § 13 zákona č. 280/1992 Sb. tím, že v roce 1998 uskutečnila výdaj ve výši 5 000 000 Kč, který představoval peněžitý vklad do NFPZ v souvislosti se založením tohoto fondu.

Ustanovení § 13 zákona č. 280/1992 Sb. taxativně vymezovalo výdaje, které byla HZP oprávněna uskutečnit. Peněžítý vklad do NFPZ nepředstavoval žádný ze zákonem povolených výdajů zaměstnanecké pojišťovny uvedených v citovaném ustanovení zákona. HZP nebyla oprávněna výdaj v podobě peněžitého vkladu do NFPZ uskutečnit.

Kromě výše uvedeného nepostupovala HZP při založení NFPZ v souladu s ustanovením § 19 odst. 1 zákona č. 280/1992 Sb. tím, že v roce 1998 použila finanční prostředky fondu zlepšení zdravotní péče ve výši 5 000 000 Kč za účelem poskytnutí peněžitého vkladu do NFPZ. **Finanční prostředky náležející fondu zlepšení zdravotní péče ve výši 5 000 000 Kč byla HZP povinna použít na zlepšení zdravotní péče poskytované svým pojištěncům v rámci své činnosti a takovému použití ke konkrétním účelům prokázat ve svém účetnictví.**

HZP byla oprávněna realizovat preventivní programy nad rámec preventivní péče hrazené z veřejného zdravotního pojištění v rámci své činnosti a byly k tomuto účelu určeny příslušné prostředky. Tudíž účel, pro který HZP zřídila NFPZ, odpovídal činnosti, kterou HZP v předmětném období prováděla s využitím fondu prevence.

NKÚ **posoudil založení NFPZ a související majetkové vklady a převody realizované HZP jako neopodstatněné a neúčelné.** Za účelem zajištění realizace uvedených preventivních programů ze strany HZP nebylo nutno zřizovat NFPZ.

- **Vklad 190 000 ks akcií mohla HZP použít k financování zlepšené zdravotní péče nad rámec zdravotní péče hrazené z prostředků veřejného zdravotního pojištění formou preventivních programů a příspěvků v rámci své činnosti.**

NFPZ získal v letech 2003 a 2004 z prodeje 190 000 ks akcií (původem z majetku HZP) celkový příjem ve výši 104 500 000 Kč. K tomu je třeba poznamenat, že podle ustanovení § 43 odst. 1 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, podléhají zdravotní pojišťovny kontrole státních orgánů ČR, zatímco NFPZ kontrole státních orgánů nepodléhá.

II.3.2 Záměr HZP založit dceřinnou obchodní společnost

V souvislosti s kontrolou tvorby a čerpání fondu reprodukce investičního majetku bylo zjištěno, že součástí uvedeného fondu byly ke dni ukončení kontroly NKÚ prostředky ve výši 210 811 700 Kč, které HZP získala prodejem akcií obdržených na základě privatizačního projektu.

Správní rada HZP v roce 2003 odsouhlasila záměr HZP založit **dceřinnou obchodní společnost za účelem poskytování smluvního zdravotního pojištění a připojištění a další podnikatelské činnosti.** Jako vklad do této obchodní společnosti byl schválen výnos získaný z prodeje uvedených akcií. Založení dceřinné obchodní společnosti schválila správní rada HZP v roce 2004.

Návrh na založení dceřinné obchodní společnosti předpokládá, že bude založena formou akciové společnosti zakladatelem HZP. **Navrhovaný základní kapitál představuje částku 100 000 000 Kč. Navržený předmět podnikání dceřinné akciové společnosti zahrnuje pojišťovací činnost** v rozsahu pojistných odvětví 2 a 18 neživotních pojištění uvedených v části B přílohy k zákonu č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví, (tj. pojištění nemoci, pojištění pomoci osobám v nouzi během cestování nebo pobytu mimo místa svého bydliště, vč. pojištění finančních ztrát bezprostředně souvisejících s cestováním) a některé další činnosti související s pojišťovací činností, ačkoliv se uvedený zákon na zdravotní pojišťovny nevztahuje.

Dále navrhovaný předmět podnikání dceřinné akciové společnosti zahrnuje činnosti podnikatelského charakteru, a to správu a údržbu nemovitostí, realitní činnost, zprostředkování služeb, zprostředkování obchodu, velkoobchod, specializovaný maloobchod, služby v oblasti administrativní správy a služby organizačně-hospodářské povahy u právnických osob, činnost podnikatelských, finančních, organizačních a ekonomických poradců, provozování zprostředkovatelské činnosti v oblasti stavebního spoření a v oblasti penzijního připojištění.

Správní rada HZP rozhodla uskutečnit výdaj za použití prostředků HZP (získaných prodejem akcií) ve výši 100 000 000 Kč v souvislosti se založením dceřinné obchodní společnosti, který není v souladu s ustanovením § 13 zákona č. 280/1992 Sb.

Uvedené ustanovení zákona taxativně vymezuje výdaje zaměstnanecké pojišťovny, které je HZP oprávněna realizovat. **Výdaj na nákup akcií jiné společnosti uskutečněný za účelem poskytnutí vkladu finančních prostředků do této společnosti v souvislosti s jejím založením nepředstavuje žádný z oprávněných a zákonem povolených výdajů uvedených v citovaném ustanovení zákona.**

Podle ustanovení § 13 zákona č. 280/1992 Sb. je HZP oprávněna realizovat výdaje představující náklady na její činnost pouze v rozsahu činnosti uvedeném v § 8 téhož zákona. **Navrhovaný předmět podnikání dceřinné obchodní společnosti mj. zahrnuje činnosti podnikatelského charakteru, které nespádají do rozsahu činnosti zaměstnanecké pojišťovny. HZP není oprávněna uskutečňovat výdaje v souvislosti se zabezpečením realizace činností, které nespádají do rozsahu její činnosti.**

Podle ustanovení § 43 odst. 1 zákona č. 48/1997 Sb. zdravotní pojišťovny podléhají kontrole státních orgánů ČR, zatímco dceřinná obchodní společnost by kontrole státních orgánů nepodléhala.

Do data ukončení kontroly NKÚ nebyla uvažovaná dceřinná obchodní společnost založena.

II.4 Postoupení pohledávek HZP za plátcí pojistného na Českou konsolidační agenturu

Usnesením vlády ze dne 19. listopadu 2003 č. 1184 (dále jen „usnesení vlády č. 1184“) schválila vláda ČR „Projekt postoupení části pohledávek zdravotních pojišťoven za plátcí pojistného na veřejné zdravotní pojištění po lhůtě splatnosti, na jejichž majetek byl prohlášen konkurz nebo povoleno vyrovnání, na Českou konsolidační agenturu a použití příjmů zdravotních pojišťoven získaných tímto postoupením“ (dále jen „Projekt“).

HZP uzavřela s Českou konsolidační agenturou (dále jen „ČKA“) v souladu s usnesením vlády č. 1184 dne 19. 12. 2003 „rámcovou smlouvu o postoupení pohledávek“ (dále jen „Rámcová smlouva“). HZP obdržela v souladu s podmínkami Rámcové smlouvy na bankovní účet základního fondu zdravotního pojištění od ČKA finanční prostředky v celkové výši 47 501 718 Kč. Veškeré finanční prostředky, které HZP získala od ČKA na základě Rámcové smlouvy, byly dle podmínek Projektu určeny na úhradu závazků vůči poskytovatelům zdravotní péče v souladu s platnými zákony a prováděcími předpisy veřejného zdravotního pojištění.

HZP uvedla a doložila, že veškeré prostředky získané od ČKA v celkové výši 47 501 718 Kč použila k úhradě závazků vůči poskytovatelům zdravotní péče (nemocnicím) z bankovního účtu základního fondu.

Kromě toho HZP v souvislosti s postoupením pohledávek na ČKA **převedla finanční prostředky náležející základnímu fondu ve výši 21 590 961 Kč z bankovních účtů základního fondu na bankovní účet fondu prevence.** Tato částka odpovídala příjmům od ČKA ve výši celkové nominální hodnoty postoupených pohledávek dlužného penále. Předpisy penále byly účtovány jako tvorba fondu prevence.

Podle písemných vyjádření HZP by to znamenalo, že prostředky získané od ČKA ve výši 47 501 718 Kč použila k realizaci výdajů v celkové výši 69 092 679 Kč.

Přínos z postoupení pohledávek na ČKA pro základní fond zdravotního pojištění, a tudíž pro oblast úhrady zdravotní péče hrazené z veřejného zdravotního pojištění, představovala v konečném důsledku pouze částka 25 910 757 Kč. HZP sice přijala na bankovní účet základního fondu od ČKA částku ve výši 47 501 718 Kč, oproti tomu ovšem HZP finanční prostředky náležející základnímu fondu ve výši 21 590 961 Kč převedla z bankovního účtu základního fondu do fondu prevence. Ve fondu prevence byly uvedené prostředky určeny k účelům uvedeným v § 16 odst. 4 zákona č. 280/1992 Sb., a to především k financování preventivních programů **nad rámec zdravotní péče hrazené z veřejného zdravotního pojištění.**

Přínos z postoupení pohledávek na ČKA pro fond prevence, a tudíž pro oblast úhrady zdravotní péče nad rámec zdravotní péče hrazené z veřejného zdravotního pojištění, představovaly finanční prostředky ve výši 21 590 961 Kč.

Finanční prostředky, které HZP získala od ČKA, nebyly určeny k financování preventivních programů nad rámec zdravotní péče hrazené z veřejného zdravotního pojištění z fondu prevence. K financování uvedených preventivních programů nebyly určeny ani finanční prostředky náležející základnímu fondu, které HZP v částce 21 590 961 Kč převedla do fondu prevence.

MZ provedlo v roce 2004 ve smyslu usnesení vlády č. 1184 kontrolu účelového požití finančních prostředků určených na úhradu závazků vůči poskytovatelům zdravotní péče. Závěr uvedené kontroly konstatoval, že HZP postupovala v souladu s usnesením vlády č. 1184, přičemž ale tato kontrola ve svém závěru uvedla a akceptovala ve vztahu k finančním prostředkům přijatým od ČKA převod částky **21 590 961 Kč** do fondu prevence.

NKÚ vyhodnotil, že převedení finančních prostředků získaných od ČKA do fondu prevence nevede ke splnění podmínky stanovené usnesením vlády č. 1184 týkající se účelového použití těchto finančních prostředků.

V usnesení vlády č. 1184 bylo stanoveno, že ztráty, které ČKA vzniknou v souvislosti s realizací tohoto usnesení, budou uhrazeny ze státního rozpočtu. Projekt postoupení pohledávek zdravotních pojišťoven za plátcí pojistného na ČKA tedy představoval projekt, který je v konečném důsledku v příslušné výši financován ze státního rozpočtu.

II.5 Nehospodárné vynaložení prostředků veřejného zdravotního pojištění

HZP realizovala v kontrolovaném období tzv. projekty „Sdružení nezávislých lékařských praxí“ (dále jen „SNLP“) a „Plán řízení zdravotní péče“ (dále jen „PŘZP“). PŘZP je regionálně orientovaný integrovaný systém zajištění zdravotní péče. PŘZP je organizační forma vytvořená soustavou vzájemně korespondujících smluv, kterou sdílejí s HZP vybraní poskytovatelé zdravotní péče (praktičtí lékaři sdružení v SNLP a nemocnice) a pojištěnci HZP. V rámci jednotlivých SNLP jsou sdružení praktičtí lékaři.

HZP mj. realizovala tři projekty SNLP v brněnském regionu. Činnost těchto SNLP byla ukončena k 1. 1. 2005 a trvala po dobu 2 let a 3 měsíců. Do uvedených SNLP byli zapojeni praktičtí lékaři s velice malým celkovým počtem registrovaných pojištěnců HZP. Realizace předmětných projektů tedy nebyla úspěšná.

Dále HZP vynaložila finanční prostředky v souvislosti s jejím záměrem realizovat v brněnském regionu projekt PŘZP, přičemž k realizaci tohoto projektu nedošlo.

Vzhledem k neúspěšnosti projektů posoudil NKÚ, že HZP vynaložila v souvislosti s realizací a činností tří SNLP a s přípravou realizace PŘZP v brněnském regionu finanční prostředky veřejného zdravotního pojištění v celkové výši 1 463 000 Kč nehospodárně a neúčelně.

II.6 Vymáhání pohledávek HZP za plátcí pojistného na všeobecné zdravotní pojištění

NKÚ hodnotil postup HZP při kontrole placení pojistného na všeobecné zdravotní pojištění a při vymáhání pohledávek za plátcí tohoto pojistného. NKÚ byly namátkovým způsobem vybrány a prověřeny spisy odboru výběru pojistného týkající se vymáhání pohledávek za plátcí pojistného.

HZP po provedené kontrole placení pojistného na všeobecné zdravotní pojištění vydávala tzv. kontrolní zprávy, ve kterých vyčíslila dlužné pojistné a penále, a tyto kontrolní zprávy zasílala příslušným plátcům pojistného. Platební výměry, kterými HZP rozhodla o dlužném pojistném na všeobecné zdravotní pojištění a penále, byly vydávány v rámci správního řízení po uplynutí několika měsíců po vydání kontrolní zprávy.

Ve 25 namátkově vybraných případech HZP vydávala kontrolní zprávy po uplynutí 9 až 70 měsíců od data, kdy se plátce pojistného stal dlužníkem HZP. Z toho ve 14 případech HZP vystavila kontrolní zprávy až po uplynutí více než 30 měsíců od data, kdy se plátce pojistného stal dlužníkem HZP. V 10 případech vydala HZP kontrolní zprávu až po uplynutí více než 20 měsíců od doby, kdy dlužné pojistné dosáhlo částky 50 000 Kč.

V šesti namátkově zjištěných případech HZP nerozhodla o dlužném pojistném na všeobecné zdravotní pojištění a penále v celkové výši 1 173 408 Kč formou platebního výměru, a neuplatnila tak vymáhání pohledávek ve správním řízení před vyhlášením konkurzu na majetek těchto dlužníků. Ve dvou z uvedených případů HZP provedla kontrolu placení pojistného až po vyhlášení konkurzu, a nevyužila tak možnost pohledávku za plátcem pojistného vymáhat před vyhlášením konkurzu.

S ohledem na skutečnost, že HZP rozhodovala o dlužném pojistném formou platebních výměrů se značným časovým odstupem od doby, kdy se plátce pojistného stal dlužníkem, nebo že ve vybraných případech neprovedla kontrolu placení pojistného na všeobecné zdravotní pojištění před vyhlášením konkurzů na majetek dlužníků, nevymáhala HZP ve zjištěných případech pohledávky efektivně.

II.7 Externě zajišťované činnosti související s plněním běžných úkolů HZP

HZP nepostupovala v souladu s ustanovením § 1 odst. 6 zákona č. 1/1991 Sb., o zaměstnanosti, tím, že v kontrolovaném období let 2001 až 2003 zabezpečovala některé činnosti související s plněním běžných úkolů HZP dodavatelsky. Tyto externě zajišťované činnosti zahrnovaly vybrané právní služby, zpracování dokladů v listinné podobě na počítačovou disketu a zprostředkování uzavírání smluv se zdravotnickými zařízeními. Na tyto poskytnuté služby HZP vynaložila v kontrolovaném období z provozního fondu náklady v celkové výši **2 633 850 Kč**. Uvedené činnosti měla HZP zajišťovat svými zaměstnanci, které k tomuto účelu zaměstnává v pracovních vztazích podle zákoníku práce.

III. Shrnutí a vyhodnocení

Kontrolou hospodaření HZP byly zjištěny zejména následující nedostatky:

HZP založila Nadační fond prevence zdraví a poskytla tomuto nadačnímu fondu majetkový vklad, který byl tvořen peněžitým vkladem ve výši 5 000 000 Kč a nepeněžitým vkladem v podobě 190 000 ks akcií v ocenění 34 200 000 Kč. Realizací peněžitého vkladu ve výši 5 000 000 Kč HZP porušila ustanovení § 13 zákona č. 280/1992 Sb. Tento peněžitý vklad nepředstavoval žádný z oprávněných a zákonem povolených výdajů zaměstnanecké pojišťovny. Kromě toho byl uvedený peněžitý vklad uskutečněn za použití finančních prostředků plynoucích z veřejného zdravotního pojištění. NKÚ posoudil založení Nadačního fondu prevence zdraví a související majetkové vklady a převody realizované HZP jako neopodstatněné a neúčelné.

Správní rada HZP schválila založení dceřinné obchodní společnosti za účelem poskytování smluvního zdravotního pojištění a připojištění a další podnikatelské činnosti. Do data ukončení kontroly NKÚ uvedený záměr HZP nerealizovala.

Správní rada HZP rozhodla uskutečnit výdaj za použití prostředků HZP (získaných prodejem akcií) ve výši 100 000 000 Kč v souvislosti se založením dceřinné obchodní společnosti, který není v souladu s ustanovením § 13 zákona č. 280/1992 Sb. Výdaj na nákup akcií zakládané společnosti uskutečněný za účelem poskytnutí vkladu finančních prostředků do této společnosti nepředstavuje žádný z oprávněných a zákonem povolených výdajů zaměstnanecké pojišťovny.

Navržený předmět podnikání dceřinné obchodní společnosti mj. zahrnoval činnosti podnikatelského charakteru, které nespádají do rozsahu činnosti zaměstnanecké pojišťovny. HZP není oprávněna uskutečňovat výdaje v souvislosti se zabezpečením realizace činností, které nespádají do rozsahu její činnosti.

HZP při tvorbě rezervního fondu nepostupovala v souladu s ustanovením § 18 odst. 1 zákona č. 280/1992 Sb. Podle zákona byla HZP povinna přiděl do rezervního fondu provést v podobě převodu pojistného ze základního fondu. Namísto zákonem stanoveného přidělu realizovala HZP přiděl do rezervního fondu formou převodu akcií z fondu investičního majetku nebo z fondu specifické zdravotní péče.

Hodnota prostředků rezervního fondu při zohlednění tržní ceny akcií umístěných v tomto fondu činila ke konci roku 2001 částku 56 543 696 Kč, přičemž zákonem stanovená minimální výše rezervního fondu byla 79 842 000 Kč.

HZP čerpala prostředky rezervního fondu (akcie) ve výši 23 950 000 Kč v rozporu s příslušnými právními předpisy.

HZP čerpala v rozporu s příslušnými právními předpisy finanční prostředky provozního fondu v celkové výši 1 904 979 Kč na úhradu nákladů vynaložených k účelům, které nesouvisely s veřejným zdravotním pojištěním.

HZP získala od ČKA na základě rámcové smlouvy o postoupení pohledávek finanční prostředky ve výši 47 501 718 Kč, které byly určeny podle usnesení vlády č. 1184 na úhradu závazků vůči poskytovatelům zdravotní péče v souladu s platnými zákony a prováděcími předpisy veřejného zdravotního pojištění. Přínos pro základní fond zdravotního pojištění představovala v konečném důsledku pouze částka 25 910 757 Kč. Částku 21 590 961 Kč převedla HZP do fondu prevence.

NKÚ vyhodnotil, že HZP ve zjištěných případech nevymáhala efektivně pohledávky za plátcí pojistného na všeobecné zdravotní pojištění. HZP rozhodovala o dlužném pojistném na všeobecné zdravotní pojištění formou platebních výměrů se značným časovým odstupem od doby, kdy se plátce pojistného stal dlužníkem.

HZP vynaložila nevhodně a neúčelně finanční prostředky veřejného zdravotního pojištění v celkové výši 1 463 000 Kč v souvislosti s projekty, které buď nebyly realizovány vůbec, anebo jejich realizace nebyla úspěšná a byla ukončena. Jednalo se o náklady vynaložené v souvislosti s projekty „Plán řízení zdravotní péče“ a „Sdružení nezávislých lékařských praxí“ v brněnském regionu.